

Utvärdering 'Förstudie Oxelösunds Skolodling' 2020

Projektet inleddes med bildande av en grupp med tjänstemän från de delarna av kommunen som vi ansåg relevanta och 2 personer från Hälsoträdgården Lunden AB.

Miljö och samhällsbyggnads förvaltningen, kontaktpersoner Johan Rubin och Anneli Alfredsson

Kostenheten som ligger under Kommunstyrelseförvaltningen, kontaktpersoner kostchef Susanne Gutke och kostutvecklare Jessica Westerlund

Utbildningsförvaltningen, kontaktpersoner biträdande skolchef Christina Boman och biträdande rektor D-skolan Kristin Källströmer och Cattis Runds fritidsverksamheten

Benita Hedman Runesson och Tony Edberg, Hälsoträdgården Lunden

Jaqueline Hellsten , Leader Sörmlandskusten har ibland deltagit men alltid varit informerad

3 workshops planerades och genomfördes nummer 3 dock smittriskpassad så att varje förening fick 2 pass var.

Studiebesök för att studera skolodling i andra kommuner har genomförts

Studiebesök och studier i en hållbar odling har genomförts

Studiebesök och kontakter med andra odlare i närområdet har genomförts.

Vi har valt att göra en utvärdering av varje syfte och mål först och sedan en sammanfattning och en framtidsplan.

Syfte

1. Vi vill undersöka intresset för vår och skolodlingens matproduktion till kommunens skolor.

Intresse för närodlat och hållbart odlande är stort från alla målgrupperna i projektet, på workshop 1 deltog ett 60 tal personer från olika målgrupper. Vår utställningspresentation har dessutom visats på trädgården under hela sommaren och responsen har varit överväldigande.

Många poängterar behovet av resiliens och en ökad mångfald samt överförandet av kunskap till kommande generationers hållbara livsstil.

Nu har kommunen ett avtal med Martin Servera, som levererar all mat till centralköket i kommunen. Eftersamtal med kommunens upphandlare Richard Andersson, kom vi fram till att små mängder av grönsaker kan köpas för att prova och inte ge något avtalsbrott med nuvarande leverantör. Vid våra studiebesök har vi fått rådet att börja med enkla råvaror som inte behöver tvättas och lagras någon längre tid, tex tomater. Att måltidspersonalen kan förfina sina uppläggningar och känna sig stolta tex genom färska kryddörter.

Vi har inte kommit till någon överenskommelse med kostenheten men vi har sett att andra kommuner utreder konkreta upphandlingar inom ramen för LOU och är på gång vad gäller närodlat. Vi hoppas på gott samarbete framöver, viljan och intresset finns.

2. Vi vill undersöka och förankra att Hälsoträdgården kan bidra med, till skolundervisningen i odling, miljö och hållbar livsstil

Våra idéer är presenterade på alla nivåer politiker, tjänstemän och Oxelösunds innevånare.

Vi har fått positiv respons som också har lett till konkret samarbete med skolan.

Under workshop 2 med D-skolans personal och ledning, den skola som skall flytta till den nybyggda 200 meter från Hälsoträdgården, presenterade vi vad vi kunde bidra med. Sedan planerade vi tillsammans hur vi kunde gå vidare med konkret samarbete.

Inledande odlingsförmiddag med år 4, 30 elever är redan genomförd och kommande aktiviteter planerade.

3. Vi vill undersöka markanvändningens möjligheter på Hälsoträdgårdens och kommunens mark.

Hälsoträdgården Lundens fastighet är 7200 m², på marken finns byggnader, växthus och frilandsodlingar. Vi har bedömt att vi kan utöka frilandsodlingsytan med c:a 900 m². Här har vi redan börjat bereda och planera ytan enligt skogsträdgårdsprinciper(permakultur). Vi har planterat några frukt, bär, nötter och perenna grönsaker men mycket återstår att göra. D-skolan arrenderar delar av denna mark hos Hälsoträdgården för att de ska komma igång med odling nu, hösten 2020.

Våra växthus är gamla och inte särskilt anpassade för effektiv odling. Nu odlar vi grönsaksplantor, årevisa/perenna växter, kryddplantor mm i ett växthus. Vi har tomatodling i säck i ett växthus och producerar c:a 200 kg tomater/år. Det tredje växthuset rymmer såkammare och plats för avhärdning. Här finns mycket att reovera och förbättra.

Den mark mellan Hälsoträdgården Lunden och nya skolan hade vi ju tänkt till 'Ätbar park' i samarbete med kommun/ skola /föreningar och företag. Kommunen har dock andra planer för den marken. Kommunen föreslår istället jordbruksmark att arrendera för produktionsodling. Den marken ligger lågt från skolan, men kunde användas för grönsaksproduktion och undervisning för vuxna, se senare syfte.

Vi har tillsammans med Oxelösunds Hembygdsförening kartlagt odlingsmöjligheter och befintliga frukt och bär plantor på de fastigheter som föreningen disponerar, markägare Oxelösunds kommun och SSAB. Där finns ett gammalt torp på Östra Femöre som kunde vara intressant för odling. Här kan också undervisning i historiska miljöer, slätteräng, biologisk mångfald mm bedrivas.

Vi har också kontakt med en lantbrukare i kommunen som kan tänka sig att arrendera ut mark för produktionsodling.

Att utöka mötesplatser har vi inte kunnat lösa än.

4. Vi vill undersöka intresset hos olika aktörer såsom kyrkan, föreningar, företag, arbetsförmedlingen, campus Oxelösund och grannar

Alla dessa målgrupper var representerade på vår Workshop 1 den 26 maj. Vi har sedan följt upp vid många tillfällen med varje enskild aktör, PRO, Skärgårdsmuseet, SPF, Naturskyddsföreningen Nyköping/Oxelösund, Oxelösunds Hembygdsförening, Svenska kyrkan Oxelösund, Centrumföreningen, Arbetsförmedlingen, AME, Campus Oxelösund, Kustbostäder mfl

Intresset är stort och vi får fortsätta att hitta samarbetsformer.

Hur ska vi fortsätta ? Framtidsplaner

Vi upprätthåller kontakten med dem vi har samarbetat med eller besökt. Vi skickar nyhetsbrev och riktade mejl.

Vad gäller skolan planerar vi tillsammans med D-skolan . Vitlök, rabarber och penseer är redan satta/sådda på Hälsoträdgårdens mark och fortsättning följer i vår.

Vi håller på att utforma en utbildning som vi ska presentera för Campus/AME och Arbetsförmedlingen.

Möte i januari med Svenska kyrkan om vidare samarbete 'Bönerummet'

Anläggning av de 900m2 frilandsodling på vår mark pågår och planeras.

Uppföljning av och deltagande i Nätverket 'Social innovation' 3 tillfällen är planerade, samarbete mellan Sörmlands region och kommuner, Coompanion och Tillväxtverket.

Vi förkovrar oss i odlingsteknik Länstyrelsens Grundkurs i ekologisk fruktodling tillsammans med 'Sörmlands äpplen', Västra götaland Länstyrels kurs i 'Livet i marken', Skogsträdgårdsgruppen, Agroforestry nätverk mm

Vi läser nyhetsbrev från Landsbygdsnätverk och Jordbruksverkets olika sidor där vi kan delta i webinarier och fältvandringar.

Kontakt med lokala odlare för samarbete

Samlade erfarenheter

Att så många innevånare i Oxelösund stöttar oss , vill hjälpa till och önskar att vårt arbete med ökad mångfald och andra ekotjänster, pedagogisk odling mm blir framgångsrikt.

Glädje över den fantastiska generositeten vi mötts av i kontakt med andra kommuner och aktörer i Sverige. De pågår så mycket bra projekt med liknande inriktning och mål som vi har och alla har delat med sig av sin kunskap och erfarenhet. Exempel Södertälje kommun, Enköpings kommun, Göteborgs och Älmhults kommuner. Uppsala Hågaby Walldorfsskola, Tuna grönsaker, Vackstanäs, Nygran och Stjärnsunds skogsträdgård mfl

Vi vill tacka Jaqueline Hellsten, Leader Sörmlandskusten och Anders Magnusson Oxelösunds kommuns LAG representant för stöd och goda råd och

Alla ni andra som ställt upp på fritid och arbetstid, tex kommit på möten, de som bidragit med lövsäckar till vår täckodling.

Vi hoppas att vi tillsammans bidrar till ett naturvänligare klimat och ett hållbarare samhälle.

Oxelösund 2020-12-18 Hälsoträdgården Lunden

Benita Hedman Runesson, benita@halsotradgarden.se Tony Edberg,tony@halsotradgarden.se